

Les llums i ombres d'un profeta

El periodista i escriptor Ignasi Riera, amb un coneixement de causa remarcable, va ser diputat al Parlament català del 1987 al 1999 pel PSUC i IC-V, fa una anàlisi de la trajectòria de l'actual president de la Generalitat de Catalunya, al llibre 'Jordi Pujol, llums i ombres' (Angle Editorial). Una crítica que sense ser visceral, acaba presentant una 'esmena a la totalitat'.

És difícil trobar, entre els polítics de tradició democràtica, algun lideratge com el del president de la Generalitat de Catalunya, que porta més de dues dècades governant. Són prou anys per poder analitzar les llums i ombres d'una trajectòria. I precisament amb aquest mateix títol, *Jordi Pujol, llums i ombres*, Ignasi Riera fa una descripció personal dels orígens ideològics, del projecte nacionalista i de l'acció de govern del líder de CiU.

Només començar ja avisa quina és la perspectiva, "Mai no he estat un antipujolista visceral. Ben a l'inrevés: Jordi Pujol ha estat per a mi, més enllà i més ençà del seu rol de president de la Generalitat, un referent que no he volgut ni he pogut ignorar." Després arriben els 'peròs': "...sóc del parer que ha estat un gestor mediocre del poder que ell havia ajudat a conquerir, que ha estat un fre per a les aspiracions nacionals que ell ha ajudat a fer néixer, que ha ajudat a malmetre el territori d'una Catalunya que ha estimat apassionadament." És el punt de partida de l'anàlisi, una crítica sense visceralitat que parteix de la percepció personal.

El llibre va fent un repàs exhaustiu i, sense amagar-se'n, subjectiu de la trajectòria de l'avui president de la Generalitat de Catalunya. Repassa els inicis de

l'activitat política en cercles cristians –amb l'ingrés, el 1947, a la confraria de la Mare de Déu de Montserrat, el pas pel Grup l'orres i Bages, d'inspiració catòlica i catalanista o la militància a Crist Catalunya (CC)– la gestació del seu ideari polític basat en el "fer país".

El profeta Pujol. Per la gènesi del personatge i l'origen de la seva ideologia Riera fa un paral·lelisme entre Pujol i un profeta. En aquesta línia dibuixa un jove Jordi Pujol que, fruit d'una mena de revelació, inicia el gran objectiu. Ho explica amb un frase extreta del pròleg del llibre *Construir Catalunya* (del 1980), del mateix Pujol: "El meu programa, el meu programa com a home, el programa de la meua vida, és aquest que arrenca del portal del Tagamanent: construir Catalunya". Una mena de muntanya sagrada és, doncs, el punt de sortida, "com sol ser habitual en la vida dels profetes, hi ha un instant màgic de revelació. I en les històries d'herois arquetípics, les revelacions van vinculades a muntanyes més o menys màgiques", diu Riera.

I quina era aquesta revelació? Una ascensió al Tagamanent, al 1940, amb el seu oncle, Narcís Pujol (d'Estat Català, i empresonat pels fets de l'Octubre del 1934) i un amic. La revelació és la història del desencís dels dos acompanyants en trobar, dalt del cim, un paisatge de dues masies, eres i una església abandonades i en estat ruïnós. Aquella imatge d'abandó al cim del Tagamanent es convertí en la metàfora de tot Catalunya. Per Ignasi Riera, "si entenem així la seva vida, com un fragment –en clau catalana– de la Història de la Salvació, tot té valor o de preparació per a missions futures o de símbol".

Així neix la constant en la trajectòria política de Pujol: "fer país". Una expres-

VICENT A. JIMÉNEZ

Ignasi Riera repassa el paper de Pujol, partint d'un punt de vista molt personal.

sió que per ella mateixa no diu res, però que pot voler dir tot.

Per acabar de dibuixar la forja de la personalitat del president català, en la primera part del llibre, es fa un repàs d'altres aspectes significatius, com el de la formació, quan Estudià a l'Escola Alemanya de Barcelona i després, a la facultat de medicina, on va coincidir amb qui va arribar a ser vicepresident del Parlament europeu, Antoni Gutiérrez Díaz.

Riera descriu, amb paraules de Jaume Lorés, teòleg seglar i comentarista de *La Vanguardia*, que "per sobre de les màximes tretes del receptari de tòpic del seny català, el discurs d'en Pujol es fonamenta en la projecció d'esquemes teològics sobre la realitat del nostre país". En aquesta línia, més endavant, el llibre reafirma aquest caràcter teològic del corpus polític pujolià en el naixement de CDC, que "s'aixopluga sota una simbologia bàsica: l'acte tindrà lloc a Montserrat i la coartada [per a reunir-se i passar desaparebut els militants] serà un aniversari

ri del FC Barcelona. Barça, Moreneta i Pujol... al servei de Catalunya!"

El pas per la presó, el 1960, durant dos anys i escaig, serveix per reforçar la imatge de Pujol i per refermar la seva creença: "la presó no va ser un lloc d'aïllament i sí d'acció política, tant en relació amb CC —que deixa de significar Crist Catalunya per passar a voler dir Comunitat Catalana— com en l'enfortiment de Banca Catalana", diu Riera. Ja abans d'anar a la presó Pujol havia remarcat la importància de tenir una banca nacional. "Sense la banca, un país fins i tot ric fa l'efecte de les comarques de règim de pluges torrencials, en què l'aigua, per manca d'obres de contenció i de regulació, o es perd o beneficia unes terres llunyanes", deia Pujol el 1958. Així Riera explica que l'episodi de Banca Catalana s'acabarà convertint per al president català en "una de les pàgines més èpiques, i més controvertides, de la seva història". El llibre recull la gènesi de la banca i la crisi final, amb opinions que

consideren que el cas es va utilitzar per perseguir políticament Pujol, així com els qui consideren que la mala gestió va ser el gran motiu del fracàs del projecte.

"Esmena a la totalitat" particular.

El llibre repassa fets com els del 23-F i la celeritat i valentia amb la qual es van afrontar aquells fets des de la Generalitat de Catalunya, les victòries electorals, la LOAPA, el naixement de TV3, les majories absolutes. També es fa un repàs de casos més escabrosos com els dels consellers dimitits per escandols econòmics com Jordi Planasdemunt, Josep Maria Cullell o Jaume Roma, que amb més o menys raó han esquitxat la imatge del Govern català, el de l'estret col·laborador del president, Lluís Prenafeta. O l'aparició de personatges com Javier de la Rosa o el jutge Pasqual Estivill, del cas "Casinos". I també la política de pactes amb el PSOE i després amb el Partit Popular o el creixent pes de l'entorn familiar al voltant de Pujol.

Però on Riera es mostra més contundent és en la darrera part del llibre. Sense abandonar el to distès, Ignasi Riera acaba la revisió del president tot presentant una "esmena a la totalitat". Conclou que la seva "esmena a la totalitat virtual no nega ni la importància històrica del polític ni la seva trajectòria personal", però que es basa en dos punts clau, "la invenció d'una Catalunya, que Jordi Pujol ha fet a imatge i semblança seva, i a la ineficiència política dels seus governs". L'èxit més remarcable de la biografia de Pujol, segons la tesi d'aquest llibre, és que ha aconseguit fer jugar a tots "en el seu terreny de joc: l'oposició ha jugat tots els partits a camp contrari perquè Jordi Pujol els portava avantatge i s'havia afanyat a marcar, amb precisió, tant els límits del terreny de joc com el temps històric objecte de debat". En l'epíleg, Riera conclou: "En termes bíblics, Pujol ha malbaratat la seva hisenda, ha calcinat una part important del prestigi aconseguit perquè ha acabat preferint el poder a qualsevol preu, al preu precisament de les idees que havia defensat." De vegades les crítiques que no són viscerals poden ser molt més dures.

Fes la teva comanda al 902 21 22 24 i podràs aconseguir un CD amb la música de Rovelló de regal.*

*Promoció vàlida fins al 30 de gener o fins a exhaurir les existències.

Enric Rimbau